

i propovijedi na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Prilog poznavanju gospodarske i političke povijesti Preloga u 18. stoljeću dali su Hrvoje Petrić, Danijel Hrgić, Valentina Jug, Petar Jurjević i Ivan Marković objavljivanjem gotovo stotinu zapisa (i skoro isto toliko stranica) rukopisa »Protokola trgovišta Prelog«. Pregledni rad Daniela Patafte o historiografskom doprinosu Franje Emanuela Hoška povijesti kontinentalnih franjevacu od 16. do 18. stoljeća predstavlja doprinos poznavanju znanstvenog djela spomenutog povjesničara.

Zanimljivo istraživanje o migracijama Slovenaca na područje sjeverozapadne Hrvatske, točnije na područje današnje Varaždinske i Krapinsko-zagorske županije, proveli su Filip Škiljan i Aleksandar Vukić pri čemu su koristili arhivsku građu i terenska istraživanja. U radu su donijeli zaključke o utjecaju spomenutih doseljenika na kulturni i gospodarski razvoj hrvatskih kraljeva, kao i o uspješnosti njihove asimilacije i etnomimikrije. Sa stajališta povijesti okoliša zanimljivo je prethodno priopćenje istraživača s University of Pannonia, Georgikon Faculty (Lóránt Bali, Nóra Hegedúsné Baranyai, Arnold Gó i Gábor Fitos) pod naslovom Mura Region EGTC, the integrated border region at the Mura before Schengen. Oni objašnjavaju proces integracije graničnih regija oko rijeke Mure prije provedbe Schengena. Naglašavaju da je na integraciju povoljno utjecalo pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji. O uspješnosti procesa integracije svjedoče primjeri ostvarene prekogranične suradnje od kojih su neke autori prikazali i u ovome radu. Rad koji nosi naslov Tourism and culture in the function of local economic development napisali su Damir Demonja i Tatjana Gredičak, a predstavlja doprinos poznavanju pozitivnih aspekata povezivanja kulturne baštine nekog kraja i turističke ponude jer na taj način dotični kraj može ekonomski prosperirati. Svoje tvrdnje potkrijepili su objašnjenjem takvog modela na primjeru Ivanić Grada.

Na kraju i ovoga broja nalaze se prikazi novih knjiga, časopisa i znanstvenih skupova. Ovdje su objavljeni prikazi većine knjiga koje su objavljene tijekom 2014. i prvih mjeseci 2015. godine, a govore o temama vezanima za širi prostor Podravine i sjeverozapadni dio Hrvatske. Tu su prikazi sljedećih časopisa: Cris, Koprivnički književni godišnjak, 25. broj Radova Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu, Civitas Crisiensis. Treba spomenuti i prikaz znanstvenog skupa »Doprinos Ive Mažurana hrvatskoj historiografiji« koji je održan u Osijeku u prosincu 2013. godine te prikaz izložbe i kataloga »Slobodni kraljevski grad Koprivnica u Prvom svjetskom ratu, 1914. – 1918.« koja je bila postavljena u Muzeju grada Koprivnice.

Nikola CIK

NIKOLA CIK, EKOISTORIJA ĐURĐEVCA I VIRJA U DRUGOJ POLOVINI 18. STOLJEĆA, MERIDIJANI, DRUŠTVO ZA HRVATSKU EKONOMSKU POVIJEST I EKOISTORIJU, OGRANAK MATICE HRVATSKE U ĐURĐEVCU, SAMOBOR-ZAGREB-ĐURĐEVAC 2016, 352 STR.

Iako je povijest okoliša u Hrvatskoj još uvijek u fazi konstituiranja, u procesu formiranja ekohistorijskih istraživanja spletom okolnosti na neki način prednjači Podravina. U Koprivnici je 2003. održan drugi znanstveni skup o ekohistoriji Podravskog višegraničja s 42 predavača iz šest država, a 2012. je također u Koprivnici organizirana konferencija o povijesti okoliša novoosnovanog Regionalnom parku Mura-Drava s 23 sudionika iz pet država. Tim inicijativama možemo pribrojiti i prošlogodišnji skup o jezeru Šoderici, koji je također imao ekohistorijske aspekte. U Koprivnici krajem ove 2016. održan znanstveni skup »Povijest rijeke Drave – poveznice među regijama« s 33 izlagača iz četiri države, pri čemu valja istaknuti da je nemali dio predavanja bio ekohistorijski usmjeren. Uz to su dva tematska broja časopisa Podravina bili posvećeni rijeci Dravi, a u nizu članaka u drugim brojevima obrađeni su razni aspekti

povijesti okoliša u Podravini. No trebalo je proći niz godina do objavljivanja prve ekohistorijske monografije na podravske teme, što se ostvarilo knjigom »Ekohistorija Đurđevca i Virja u drugoj polovini 18. stoljeća« u kojoj je autor Nikola Cik predstavio rezultate istraživanja izabranih aspekata dvaju centralnih naselja hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini (Đurđevca i Virja) sa okolnim selima koja su im gravitirala.

U spomenutoj knjizi su obrađeni rijeka Drava i njezine pritoke na području oko Virja i Đurđevca, eolsko-fluvijalni pijesci, briježno područje Bilogore (koja se tada zvala Međurečka gora), pri čemu je velika pozornost posvećena obradi šuma. Nakon toga slijede poglavlja o političkim i demografskim prilikama na promatranom prostoru u drugoj polovini 18. stoljeća. Središnji dio knjige posvećen je objašnjenju nastanka specifične vrste naselja, koja su se razvila iz pojedinačnih stočarskih nastambi. Radi se o tome da je u ranome novom vijeku obilje šuma i poplavnih područja predstavljalo gotovo neiscrpni rezervu poljoprivrednog zemljišta koje je nužno trebalo seljacima zbog povećanja stanovništva. Takva mjesta u na istraživanom prostoru nalazila su se između desne obale rijeke Drave i pješčanih površina. Za krčenje šuma i stvaranje obradivih površina najpogodniji su bili ocjediti tereni. Na njima su najprije bila ispasišta stoke, a preko njih je ostvarivana prometna komunikacija s rijekom Dravom. Ta mjesta su proširivana krčenjem šuma i na njima su u 18. stoljeću nastala specifična privremena obitavališta stoke i ljudi. S vremenom su od tih privremenih obitavališta, formirana stalna naselja. Autor je u knjizi također pisao o doživljajima okoliša, nekim oblicima kolektivne svijesti i utjecajima okoliša na razvoj kulture na prostoru Vojne krajine. Na kraju knjige su tiskani priručni izvori: popisi obveznika podavanja u pojedinim selima, rodoslovlja obitelji, tablično prikazani podaci o broju krštenih, vjenčanih i umrlih zabilježeni u crkvenim matičnim knjigama, popis dijela vojnika iz Đurđevca, usporedna tablica toponima na istraživanom području te transkript i prijevod na hrvatski jezik Šumskih uredbi iz 1787. godine. Prilozima valja pribrojiti i pet kartografskih prikaza područja na kojima su prikazane rekonstrukcije vodotoka, površina prekrivenih šumama te površina pod otvorenim pijescima, prometna infrastruktura te mlinovi, stočarski stanovi i drugi elementi u prostoru. Važnost ove knjige leži ne samo u velikoj količini prikupljenih i obrađenih podataka statističke naravi koji mogu služiti kao polazište za daljnja istraživanja, nego i inovativnom načinu njihovih interpretacija, prije svega kroz uspješno snalaženje kako u ekohistoriji tako i u povijesnoj demografiji.

Treba napomenuti kako ova knjiga predstavlja diplomski rad Nikole Cika koji je izrađen i obranjen 2015. godine na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, nakon završetka diplomskog studija povijesti modula Ranonovovjekovna povijest (Europske regije i hrvatska povijest u ranome novom vijeku, cca. 1450.-1800.: habsburška, mletačka i osmanska imperijalna baština u komparativnoj perspektivi). Diplomski rad je izrađen pod mentorstvom Hrvoja Petrića, koji je ujedno i urednik knjige. Vezano uz ekohistorijske diplomatske radove napravljene u okviru modula Ranonovovjekovne povijesti vrijedi istaknuti kako je uz ovu knjigu ove godine tiskana knjiga Luke Jakopčića, »Divljina s pečatom. Socioekološki sustav brodske Posavine u 18. stoljeću«, koja je također predstavljala diplomski rad obranjen na spomenutom modulu.

Šteta što je u tiskanom izdanju propušteno istaknuti kako je ovaj knjiga u svojoj izvornoj formi zapravo neznatno dopunjen diplomski rad obranjen na spomenutom modulu ranoga novog vijeka pa na to skrećem pozornost u ovom prikazu. Za objavljivanje knjige treba zahvaliti na podršci nakladničkoj kući Meridijani te sunakladnicima Društvu za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju te Ogranku Matice hrvatske u Đurđevcu, ali i recenzentima Dragutinu Feletaru i Velimiru Piškorcju. Na kraju vrijedi spomenuti da je nakon tiskanja knjige diplomski rad Nikole Cika dobio nagradu Ferdo Šišić za najbolji diplomski rad iz povijesti, koju dodjeljuje Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti i Društvo za hrvatsku povijesnicu. U svakom slučaju knjiga Nikole Cika svjedoči o brojnim mogućnostima, ali i ograničenjima ekohistorijskog pristupa na razini istraživanja mikroregija, ali ujedno može predstaviti osnovu za komparaciju s drugim dijelovima Vojne krajine u 18. stoljeću.

Hrvoje PETRIĆ

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Teme broja / Topics

Iz povijesti ekoliša Istre
From environmental history of Istria

Iz gospodarske povijesti Hrvatske
From economic history of Croatia

Volumen XII / Broj 12
Zagreb - Samobor 2016
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić
Paul Hirt (guest editor)

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin,
Hrvoje Petrić, Drago Roksanđić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksanđić - president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Goran Đurđević (Požega), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Halil Inalcik (Ankara, Turska), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Burlington, VT, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2016 .

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije

Print supported by Ministry of science, education and sport of Republic of Croatia and Koprivnica-Križevci county /

Na naslovnici / Cover:

Put Istarskog razvoda (foto: Slaven Bertoša)

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA